

Učiteljski TOVARIŠ.

List za šolo in dom.

Izhaja 1. in 15. vsakega meseca na celi pol. Cena mu je za celo leto 3 gold., za pol leta 1 gold. 50 kr. Spise in dopise prejema vredništvo; naročnino in oznanila pa prejema in razpošiljanje oskerbuje založništvo.

List 2.

V Ljubljani, 15. januarija 1878.

Tečaj XVIII.

Tovarišem o novem letu.

1.

Bratje preljubi, čas hitro potéka,
Novega leta zazoril je dan;
Spómniko danes se téhtnega reka:
„Čas zastarélih zdravnik je vsih ran“.

2.

Dolgo smo čakali boljšega stanja,
Čas je obródiril veseli nam sad.
Naša odstranena skerb je vsakdanja;
Svet ni preziral pravičnih nam nad!

3.

Kar pomanjkuje, to more še biti,
Vztrajnost prinese še mnogo blagóst:
Šoli domači sercé podariti,
Likati národ, nam bodi radóst!

4.

Národ zaupno do nas se obrača,
V nas so uperte njegove oči;
Našega truda obila bo plača —
Če mu osrécimo mlade moči.

5.

V bratovsko vez se vsi danes združimo,
Dela obilo je, mnogo ledín;
Národnej šoli veselo živimo,
Svet bo preslavljal nam blagi spomín.

6.

Vse, kar osréciti more človeka,
Pésnice moje privošči vam glas:
Bratje preljubi, dan urno potéka —
Modro rabimo odmérjeni čas!

Z.

1870
kakor mno
imajo častit
Z.

Pedagogični pogovori.

(Spisuje Jos. Ciperle.)

(2. del.)

2.

So pa dunajske péstunje vse drugačne. Péstunje prištevam jaz tudi k pedagogom ženskega spola, kajti one vodijo, nosijo in gojé prihodnje človeške moči. Pestunja je na Dunaji, pa tudi kje drugje v družini jako važna oseba. Ona varuje otroka vsega telesnega zla, in kako zanemarjen in zapuščen bi bil marsikteri otrok brez péstunje. Vsaka mati se ne bavi rada z otrokom, posebno če zamore plačati pestunjo. Ubogi mali červiči bi prišli malokrat na prosti zrak, in dunajske pestunje ljubijo prosto naravo, zato hodijo pa tudi z otroki tako rade ven. Seveda ni to njihov poglaviten namen, da se otrok poživi v prostem zraku. Kdor jih je le količkaj opazoval, je videl, da je pestunjo, ki je komaj par korakov prišla od hiše, že srečal moški, in potem hajdi v prater ali kam drugom na eni roki derže otroka, za drugo se pa prijemši vojaka. One so prav ljubeznjive stvarce in vse drugo, samo ponosne niso. Tega gotovo ne vedo, da so pedagoginje, ali tudi za ta naslov se ne brigajo dosti, da imajo le vojaka. Pervo besedo imajo pri njih vojaki z dolgimi sabljami: n. pr. huzarji, ulanci in dragonci; in če teh ni, so zadovoljne tudi z bornim infanteristom. Od emancipacije pa nočejo nič vedeti; ko bi jim kdo to svetoval, na glas bi se mu smejale in rekle: ta pa gotovo ni pri pravi pameti! So tudi zarotene sovražnice vseh koket in izbirčnih deklet, in večidel so le one vzrok, da ostane kako zbiravo dekle na cedilu. Rade puste možem gospodovati, znajo tudi ceniti njihove zmožnosti in moči, in so vesele, da zamorejo ženske pod moževim varstvom biti. Mož je njih ideal, in delajo le na to, da si prihranijo par krajcarjev, da bi enkrat na njegovi strani živale srečo in radosti zakonskega življenja. Možu dajo rade prednost, ter rekó: tega bi pa jaz ne mogla storiti, kar ti. To je lepa ponižnost, in popolnoma v nasprotju z ono visokostjo, s katero rekó marsiktere druge ženske: „dos kann i a!“

Le škoda, da pridejo večkrat kakemu goljufu in potepuhu v roke, kateri jim izvleče njihovo gotovino, ter jih potem zapusti. Vsak jim obljubi zakon, na kateri so vse nore. Pa namestu, da pride ženitev, se približa pustitev. Ali vse eno, to jim nič ne stori. One naredo tako, kakor pesnik Blumauer poje:

„Sie hängen sich, wenn einer flieht,
Sogleich an einen Andern.“

Odkritoserčne pa so, še celo preveč. One né ljubijo na skrivnem, kakor mnogo emancipiranih dam, ampak pusté celemu svetu vedeti, da imajo častilca. To je na vsak način lepše, nego ravnanje naših eman-

cipiranih, ki očitno rade povzdigujejo se nad moškimi, ali na skrivnem jim je dober vsak, kdor le hlače nosi.

To so v glavnih potezah dunajske pestunje, pedagogi ženskega spola in nasprotnice koket in izbirčnih deklet. Žalibog, da ne umejo slovenskega. Ko bi znale, bi se jako veselile, da se tako lepo piše o njih.

Naznaniti moram pa tudi veselo novico, ktera je stala pred kratkim po časopisih. Ne vem že dobro, ali na Francoskem ali kje drugje, je prišel od ministerstva razglas, da se ne smejo več ženske rabiti pri pošti, kajti poštno delo potrebuje krepkih moči, katerih pa nimajo ženske.

To je seveda le prav prvi začetek, ovirati emancipacijo. Upati se pa vendar sme, da bodo enkrat spregledali ljudje, da tudi za druga dela ženske niso. Mnogi so tega že davno prepričani; ali ti imajo malo vpliva. Ta ideja pa mora prešiniti više kroge, potem smemo še le pričakovati zboljšanja. Pomisliti pa moramo tudi, da vsaka ideja potrebuje mnogo, mnogo časa, da se vkorenini v ljudstvo. Ženske moči so boljši kup od moških. In komur je mari, prihraniti si večih izdaj, ta bode na vsak način raje vzel žensko v službo, kot moža, kjer je le mogoče. Zato so po mnogih večih prodajalnicah, gostilnicah in kavarnah za blagajničarice večidel vmeščene ženske. One pa tudi služijo kot magnet, da vlečejo na se kupovalce in goste.

Neizmerno konkurenco pa delajo ženske moškim pri učiteljstvu. To veselje se jim pa mora kar prepustiti. Kdor količkaj naprej vidi, vé in zna, do katerih mej se zamore to raztegniti. Potem se bo pa ta konkurenca zaletela v steno, hoteč jo prodreti, ali razbila si bo glavo in — mrtva bo. Ženske pripravnice za to katastrofo verlo pripravljajo, učiteljice se fabricirajo kar na debelo. Vsako leto jih izferči od tam cel roj po deželi, da tam sejejo omiko in izobraženost. Ali po raznih avstrijskih provincah gredo učiteljice še na kmete, le iz Dunaja se umakne maloktera. Vse čakajo tam, kedaj se bo odperla za nje kaka stopinja; in kmalu bodo morali sezidati siromašnico za uboge mlade učiteljice brez službe. Oj, tega se nam še manjka!

Učiteljstvo je za vse dekleta pravo pribežališče, ktere nimajo premoženja. Stariši jim dajo najlepšo doto s tem, da jih pusté, izobražiti se za podučevanje.

Pregovoriti moram tudi par besed o tako imenovanih učenih ženskah. Kaj je to učena ženska? Stari in srednji vek ne poznata tega izraza, in še le najnovejši čas je obogatil človeški govor ž njim. Besedi: „učena“ in „ženska“ sti si seveda v tolikem nasprotji, da ji človek prav težko zveže v eno celoto. Saj pravi tako dobro slovenski pregovor: „Ženska je dolzih las, pa kratke pameti“. Učenost jako težko prebiva pod toliko množico lasi, mora se stiskati in stiskati v kotec, da pri prvi priložnosti uide iz pod lasi. Ali njihova učenost je pa tudi jako poveršna.

Učena ženska zna govoriti o najvažnejših zadevah, zna se tudi prepirati o kakem vednostnem predmetu; ali če se jo vpraša naposled: kaj je pa prav za prav to, o čemur smo se pogovarjali? ne ve dati nobenega pravega odgovora. Učena ženska je najhujša moževa pokora, kakor sem že enkrat dejal. Ona je v stani cel dan sedeti pri knjigi; med tem ko se hoče razpočiti njen otrok od joka v zibeli. Sokrat bi bil še mnogo večji siromak, ako bi bila njegova Ksantipa tudi učena. Pa to ni moglo biti, ker takrat še ni bila učenost tako razširjena, kakor dan danes. Nekdaj so vedili za vse imenitne iznajdbe le učenjaki; zdaj se pa lahko poduči vsakdo iz časnikov, kaj novega je iznašel ta ali oni učenjak. Pred nekterimi meseci je bil iznajden tako imenovani „telefon“, t. j. neko orodje, ki povzroči, da se sliši natanko to, kar se v daljavi govori. In neki dunajski čevljar je dejal: „To ni nič posebnega. Ko sem bil še jaz „lerbub,“ sem slišal vse angeljce v nebesih peti, kedar me je mojster natepel s kneftro. To je bil drugačen telefon!“

Ali ženska učenost bi bila že nekaj koristna, ako bi se učile one potrebnih reči, n. pr. kako se kuhajo jedi, da veljajo polovico tega, kar so do sedaj; ali kako naj se šiva, da se porabi polovico manj sukna, kot do zdaj, ali kaj enacega. Te učenosti bi jim nihče ne zavidal, in vsi možje bi na glas trobili slavo ženski učenosti. Ali pa ko bi ktera izmed njih spisala vsaj kako učeno delo. Pa nič ne dobimo od njih. Kako verno bi jih poslušali, ako bi z ljubeznjivim in sladkim glasom ktera predavala o kaki novi teoriji, n. pr., da je človek nastal iz kamele. To bi ne bilo nič težko dokazati, saj je na svetu toliko ljudi, ki nosijo na herbtu tako gerbo, kot kamela. To jim prepustimo v pre-mišljevanje. Ženske zapazijo tako rade vsako malenkost, one vidijo vsako liso na naši srajci, in stavim kaj, da je preštela vsako kocino na naši bradi, ako smo občevali dalj časa ž njo. Iz raznih malenkosti bi jim bilo prav lahko napraviti sklep: človek je postal iz kamele. Njim manjka sicer originalnosti, ali to razmišljevanje bi bilo čisto originalno, in nara-voslovje bi moralo nastopiti vso drugačno pot. Zopet moram spomniti na stare čase, na ktere se tako radi spominjajo stari ljudje. Poslušajte, kake nazore so imeli takrat ljudje o ženski učenosti.

Francoski vitezi srednjega veka so dejali: „Moja žena je dovolj učena, ako zna ločiti mojo srajco od suknje“. — Pa poreko znabiti naše uče-njakinje: Kaj se bomo ogledovali na teh vitezih! Ti so bili v omiki še za 400 let zadej. Takrat še niso imeli ljudje pojma o izobraženji. Ti vitezi so bili še barbari z eno besedo. — Dobro! Če tudi niso ti vitezi merodajni, bo pa vendar ta mož, ktereга bom zdaj navedel. To pa ni nihče drugi, kot nemški filozof Kant. Ž njim so se tudi ženske rade pogovarjale o učenih stvareh; ali on jih je vprašal vselej: Kdo pa od-gojuje vaše otroke? Pa še eden teh slavnih mož je na moji strani. In

ta je angleški pesnik Milton, ki je spisal slavno epopejo: „Izgubljeni raj“. Tega Milтона so grajali mnogi, zakaj ne pusti svojih hčera učiti se tujih jezikov. On jim je pa odgovoril: En jezik je dovolj za ženske jezike. Pozneje bom imel še priložnost navesti izreke drugih slavnih mož.

Čudna prikazen je pa ta, da tako rade blebetajo v tujih jezikih. Na Nemškem govore vedno po francosko, na Kranjskem pa nemškujete. „Die deutsche Sproch' ist eine gebildete Sproch', pravijo, „und mit der deutschen Sproch' kommt man überoll hin“! Govore pa le zato nemško, ker slovenskega pravilno ne znajo. Učenosti so jim vzele toliko časa in pa tudi vse veselje do maternega jezika. Čez nekaj let bodo pa znabit drugače rekle.

Ljudje imajo o nekterih stvareh čudne nazore. Marsikteri so vsi srečni, ako se zamorejo zabavati s kako duhovito žensko. Pomilovati se mora le mož, ki ima tako duhovito damo za ženo. Kar človeka posebno izmodri, je poznanje sveta, ktero si mora sam pridobiti. Ali taka duhovita dama pozna svet le iz romanov. Kaj vedo pač te ženske od njega, ker skoro nikdar ne pridejo od mize in od romanov! Zato se pa tudi z vsemi razmerami seznanj tako poveršno, da je treba le enkrat pihnuti, in takoj se predrugačijo njeni nazori. Zato pravi prav dobro pregovor, da se ženske ravnajo po vetru.

Kar je res, je pa res, namreč, da se ženski spol veliko hitreje in lažje uči, kakor možki. To mi bo priterdil vsak učitelj. Moški se pa zato tudi bolj temeljito vsega nauče. To je pa tudi res. To vidimo tudi pri skušnjah. Kako tu znajo ženske odgovarjati, med tem ko možki le bolj počasi kaj povedo. To je zato, ker so se ženske kar iz glave vse naučile, možki pa sam preišlja pri izpraševanju. Iz ženskih govore bukve, iz moških pa misli. Naj bi se vprašalo kako žensko 14 dni po skušnji zopet to, kar poprej, gotovo, da bi jim več jeziček ne tekkel tako urno.

Učenost ne pride pri ženskih nikdar čez polovico, one so tedaj vedno le polučene. Od teh polučeni se pa ločijo polomikane. To so pa take, ki so postale iz dekel gospe, in pa kuharice, ki služijo nekaj časa pri gospodi. Mislijo, da so omiko iz čebra pile, ako znajo reči: „küß' d' hond“! So pa tudi najhujše zaničevalke onih, ki nimajo omike ali „pildenge“. Kako vihajo z nosom, kako čudno skremžijo obraz, ako jim ni kaj po volji. In zraven kako neumno govore! One so najhujše tiranke svojih poslov. Doma so navadno iz kmetov; ali če so bile dalj časa v mestu, in so prišle za nekaj časa domov, oj potem jim ne diši tam nobena jed, nobena postrežba jim ni po volji, nič, nič jim ni prav. Te gosi hočejo tam vse bolj vediti, kot drugi, saj so bile v mestu in so se tam marsikaj učile. (?) In kako so te gospe (?) ponosne na stan svojega moža. Jaz sem „pejmontarca“, pravijo, in migajo z nosom

nad tacimi, ki niso pejomtarce. — Bog daj vsem pamet, kateri je nimajo! Razsvetli te gosi, ki so v človeški podobi!

Kako strašno si človek večkrat pokvari svojo zdravo in naravno pamet! In jaz vprašam h koncu bralce, naj razsodijo, ktera izmed teh dveh žensk ima več pameti: ta, ki se priklanja kot štor, ali ta, ki mi je enkrat vprašala: „Slišite gospod, kaj pa je to pildenga“?

(Dalej prih.)

A.

Matej Ravnikar Poženčan.

Od sebe.

Nikoger na sveti
Svoj'ga ne poznam;
Zato sim jel peti,
Čas kratit' si sam.

Pod Blekam snežnikom
Mi dali ime;
Samote z Vodnikom
Me h petji zbude.

Tako je pel sam od sebe naš Matej Ravnikar II., kateri se je bil v Poženku, vasi Cerkljanske duhovnije na Gorenjskem — od tod imenovan Poženčan — rodil 31. avgusta l. 1802. Za mašnika posvečen l. 1825 je služil za duhovnega pomočnika v Železnikih do l. 1828, na Breznici do l. 1830, v Stari Loki do l. 1831; v Ternji na Notranjskem do l. 1833, na Gori poleg Sodražice do l. 1838, v Semiču do l. 1842; bil duhoven pastir na Selih pri Kamniku do l. 1855, in potem župnik v Predosljih, kjer je umerl 14. februarja l. 1864.

V Poženku — od pognati, poženem, češ, ker so vanj živino poganjali iz pristave nekdanj slovečega Bernekarjevega grada — bivala sta mu roditelja Valentin in Helena zelo ubožna; v košu je neki sinka Matevžka pervikrat v šolo nesel oče — samo v zaupanji na pomoč milega Boga in dobrih ljudi — v Ljubljano. Tukaj se mladi Ravnikar zgodaj vname za slovenščino in duhovstvo po V. Vodniku in M. Ravnikarju I., za ilirščino in sploh slovanščino po dr. J. Zupanu, in l. 1823/4 učenec Fr. Metelkov že jame poskušati se v slovenskih pesmicah, ki jih je donášal učitelju svojemu, na pr. Slavec vjet z naukom: Mladeneč, moj dragi! — Ne upaj si nič; — V naglice sragi — Se vjameš ko tič; Mjavec kresni dan l. 1824 s koncem: Mjavec živel je v nadlogi, — Kakor pravdarjem zdey gré; — Reve mor'jo bit' ubogi, — Druj' povsot jih prehité; Dapnid in Kloa (Idilja); Savični Vili i. t. d. — vse v Bohoričici. V pojasnjenje naj služi nam v prvotni obliki, toda v Gajici, tedanja Ravnikarjeva:

Savični Vila.

Iz očetov'ga predvora,
 Skalna hči, nastav' uho!
 Z bistré mi Savice zora,
 Vila, pridi pod nebo!

Zdrave treznosti življenje
 Vedno tukej se cedi,
 Mlad pastir ima hlajenje,
 Krotko čedo napoji.

Bahu raja, lej! Menáda,
 Brenkle vedno ga glušé,
 Teb' blišeča oh Najada,
 Zmirej strune še molčé! —

Lej! iz skale se razlija
 Ves izpenjen vel'ki slap,
 Lepim travnikam napija,
 Krog razširja bister hlap.

Jez Ti bom, Najada, brenkal!
 Kdo bo grajal strunic glas?
 Svetli tul je že zažvenkal,
 Meč pervezan je za pas.

Ti cvetlice zlo napajaš,
 Vila! nam lepo dišé,
 S pevskim duham nas navdajaš.
 Krajnci naj Te vsi slavé!

Tudi hočem jez navzeti
 Se prezdraviga duhá,
 De bom lepši mogel peti:
 Vsak potémc naj Te pozná!

Spisal si je bil Ravnikar poznej v lastno knjižico „Pesme iz samote“ in med njimi se nahaja na pr. Sveta dežela (Stoj popotnik! ter ohladi — Ogenj vnetiga serca — In skasan na zemljo padi — Sveta perst se lisketa! i. t. d.) pa Traven (Burja po hribih — Megle snežene — Suka hudo; — Rožce ne vidi — Kamur pogleda — Moje oko i. t. d.) obakrat z opombico: „To pesem sva z r. Fridriham iz nemškiga preslovenila v l. 1824“. — Ravno to leto je zložil v razgovoru „Duhovni in Mladeneč“ o svojem prihodnjem stanu pesem, kjer mladeneč, kateri bi rad šel bil na Dunaj pravd se učiti ali bolezní zdraviti, podučén in pregovorjen sklène naposled:

Jez tedej duhovni hočem biti,
 Če zamorjo drugi to storiti,
 Tud gotovo men' mogoče bo.
 Kakor drugi bom dolžnost opravljal,
 Mreže uka dušam bom nastavljal,
 Pot nebeško kazal jim zvesto.

I. Prestava stavkov iz ednine v dvojino in množino.

Vodilo *)

Poiščite v II. berilu 98. vajo „Lev“! — J. beri jo do nadpičja! — Kdo ali kaj je zver? — Ktera beseda je tukaj osebek? — Lev. —

*) Tako naj se vsaka naloga na prvo ustmeno izdeluje. Pis.

Ktera beseda pa je povedek? — zver. — A. povej goli stavek: „Lev je zver“ v dvojnem številu! — Povej ga še v množnem! — Kdo si upa v dvojnem številu povedati stavek: Lev, kateri v Afriki živi? — J. povej ga, kakor da bi od več levov govoril! — Kakošna zver je lev? — Povej ta stavek, kakor da bi od dveh levov govoril! — Še tako, kakor da bi od njih več govoril! — Kakošne ločnice vidiš med temi stavki? — Ktera ločnica je konec teh stavkov? — J. beri do pike! — Kakošno je njegovo oko? — Kakošen je njegov pogled? hoja? — Povej te stavke tako, kakor da bi od dveh levov pripovedoval! — Še tako, kakor da bi od njih več govoril! — Ktera ločnica stoji za temi stavki? — Ktere ločnice stoje med prejšnjimi stavki? — Kadar lastnosti ene reči nastevamo stavimo med priloge vejice in konec stavka piko. — Povej, J. zdaj vse te zaporedne stavke tako, kakor da bi od dveh levov govoril! — Zdaj pa tako, kakor da bi od več levov pripovedoval! — J. beri do druge pike! — Kako se lev po pravici imenuje? — Povej ta stavek v dvojnem številu! — Ktera beseda je tukaj osebek? — Ktera povedek? — J. beri dalje do pike! — Povej prvi stavek do vejice tako, kakor da bi od dveh levov govoril! — Še drugzega ravno tako! — Povej oba stavka, kakor da bi od mnogo levov govoril! — Ktera ločnica loči ta dva stavka? — In ktera stoji za njima? i. t. d. do konca. —

Naloge.

1. Zapišite 98 vajo iz II. ber. „Lev“ v dvojnem številu, in da bote lože izdelali, si pišite naslednji načert:

Leva. *

Leva, — živita, sta — zveri; nju — je, — nju — veliven, njuna — mogočna. Po — leva — kralja —. Dolga sta —, visoka —. Velike —, ki jima —. One sti — ona, — nimate —. Nju —, kakor — Po — njun —, pred — more. Zobe imata —; da — zdrobita, in — vlečeta. Tudi — imata —, da — z njima —. Vaki — po —. Pri —. Ko leva —, se — bližata —, potlej — skočita, — strelil, — zgrabita —. Tudi — sta — nevarna. Kdor —, se —, če — omamiti. Ako — levama —, in jima —, levama — serce —, ter — splazita — pobereta Kdor pred levoma —, — pogube.

2. Zapišite iz II. ber. 98. vajo v množnem številu, in za izdelovanje napišite sledeči načert:

Levi.

Levi, — žive, so —; njih — je, njih —, njih — mogočna. Po — levi — kralji —. Dolgi so —, visoki —. Velike —, ki jim —, jim —. One so — oni, — nimajo —. Njih —, kakor —. Po — njih, pred —.

*) Te načerte naj učitelj narekova, en učenec naj jih piše na tablo, drugi naj jih pišejo v sešitke. Pis.

Zobe imajo —; da zdrobe, in — vlečejo. Tudi — imajo —; da — z njimi —. Vsak — morajo — 15 —. Pri — leve —. Ko levi —, se — bližajo —, potlej — skočijo, kakor —, ter — umore — nevarni. Kdor — ž njimi —, se —, če — omamiti. Ako — levi —, in jim —, levam —, ter — poberejo. Kdor —, tega —.

3. Zapišite iz II. ber. 93. vajo „Pes“ (do drugega odstavka) v dvojnem številu in za izdelovanje porabite sledeči načert:

P e s á.

Domača varuha — prijatelja sta —, ktera sta —. Angleška — sta — dolga, — pretergana. Mesarska — velika — redita. Ovčarska —, da ju —. Lovska — nagla. Kodra imata —, in se rada —. Prihišna — čujeta — lajata — dnevu.

4. Zapišite iz II. ber. 93. vajo v množ. številu in za izdelovanje porabite sledeči načert:

P s i.

Domači varuhi — prijatelji so —, kateri so —. Angleški — so — dolgi, — pa medli —. Mesarski — veliki — redijo. Ovčarski —, da jih —. Lovski — nagli. Kodri —, — radi. Prihišni — čujejo — lajajo — dnevu.

5. Zapišite iz II. ber. 95. vajo „Lisica“ (prvi odstavek) v dvojnem številu in si za izdelovanje napišite sledeči načert:

L e s i c i.

Kdo — zvitih — lisic? Veliki ste — pes; imate —, ojstri — — rep. Dlaka njina —; — lisice. Za živež imate —, golobe, — race, —, mleko in —; posebno — hrepenite —. Če — morete — zadovoljite, — imate —, —, —, — podgane. Ves — pridobujete —. Dasiravno ste —, se — sovražijo. Če — lesici, — jima —, skačete —, potem — zažene-te —, in — potuhnete. Psi —, in — jima —. Tako — rešite. Veliko —. Zato — lisico.

6. Zapišite iz II. ber. 95. vajo (do drugega odstavka) v množnem številu in porabite za izdelovanje sledeči načert:

L i s i c e.

Kdo — lisic? Velike so — pes; imajo — gobec, ojstre —, rep. Dlaka njih —; v — černe, — lisice. Za — imajo —, golobe, — race, zajce, — jajca; — hrepene — grojzdu. Ce — morejo, — zadovoljijo, — imajo —, kušarje, —, — podgane. Ves — pridobujejo —. Desiravno so —, se — sovražijo. Če — lisice, in če jim —, skačejo —, se — zaženejo — štor, — potuhnejo. Psi —, — jim —. Tako — rešijo. Ve-liko — od lisic. Zato — zvite — ljudi — lisice. (Dalje prih.)

Pokorščina.

Pokoren poslušen biti se pravi poslušati povelje ter spolniti je. Pravico ukazovati in zahtevati pokorščino, to pripada oziroma otrok starišem in po njih tudi rediteljem. Ta pravica izvira iz najvišje veljave, ker prihaja od Boga. Veljava in pokorščina ste vzajemna pojmov, prve ni misliti brez druge. Kjer pa pravilna veljava ukazuje, tam so otroci dolžni biti pokorni.

Zahtevati pokorščino pri odgoji, to je kaj naravnega in se umeje samo ob sebi, vendar so bili pedagogji, kateri so temu ugovarjali. Rusô se je prvi za to potegoval. Taki ljudje namreč terdijo, ka je otrok po naravi dober, prirojenega spridenja, izvirnega greha ni. „Vse je dobro, kakor pride iz stvarnikove roke; vse pa se spridi med človeškimi rokami“. Zlo se po Rusovovem mnenji ne razvija od znotraj, mora priti v človeka kakorkoli že; nagoni človeškega serca so dobri in razvijajê se pripeljejo k dobremu. Kjer se to terdi, tam pač ni govorjenja od pokorščine, ker v pokorščini se razodeva gospodstvo duha nad nagoni. Da, upliv tuje volje bi bil škodljiv, ker vse drugo, kar bi namestovalo prvotni nagib bi spodrivalo dobro! Tedaj hoče Ruso *) besedi pokorščino in povelje, še bolj izraza: dolžnost in obveza zbrisati iz slovarja. Človekoljubi (filantropi) in drugi so temu ploskali in to misel razširjali; v novejših časih je zastopal to misel Diesterweg, ki noče vedeti ničesa od naravnega spridenja serca, rekoč: „Od prirojenih sposobnosti za zlo in dobro se ne more prav ničesa govoriti, ker je nejasno bitstvo sposobnosti, ki se ima razvijati za oboje, k dobremu ali zlemu. Nravno dober ali nravno hudoben ne pride nikdo na ta svet; on bode dober ali slab, ker ima zmožnost postati tak ali tak, in zopet si bode ta lože izvolil jedno izmed obojega, kakor uni“. — Nasproti temu je pa brezdvomno, da vsi ljudje pridejo grešni na ta svet. Ker 1) Sv. pismo to kar naravnost pove: „V hudobiji sem spočet, in v grehah me je rodila moja mati“. Ps. 50. 7. „Po enem človeku je prišel greh na svet in po grehu smert, in tako je smert prišla nad vse ljudi, ker so vsi v njem grešili“. Rim. 5. 12. 2. K temu pa pride še vesoljno izročilo človeškega rodu, od katerega govore vsi pogani, ki pripovedujejo, da je človek prvotni stan nedolžnosti in čudorednosti zgrešil, vsled tega pa je prišlo splošno spridenje nad človeški rod. Ta dejanska resnica je prisilila Voltêrja, da je naravnost rekel: podlaga basnoslovju pri vseh starih narodih je bil pad in spridenje človeštva. Temu prav primerno najdemo pri poganskih ljudstvih nekako očiščevanje pri novorojencih, nekov kerst. V Mehiki je molil malikovalski svečenik pri tem očiščevanju k božanstvu,

*) Tukaj pa nočemo terditi, da bi Ruso ne imel zaslug, kar se tiče naravne odgoje. — Rusovovi reki sedaj niso več nevarni, ker so se preživeli, sicer je pa malokateri take znal pšenico in luliko mešati, kakor oprav Ruso.

da bi vzelo od otroka greh storjen pred rojstvom in mu podelilo pre-
rojenje.

3) Tudi skušnja vsakdanjega življenja govori zoper učenjake, ki taje izvorni greh. Kdor otročjo naravo opazuje, prav dobro ve, da ima otrok kal hudega v sebi, da se nagiba k prepovedanemu in da se njegovi nagoni, še predno se začne prava odgoja, prikazujejo prav pomenljivo, ker otrok hoče, da bi njemu obveljalo. Svojevlavnost, upornost, prepirljivost, lažnjivost, komur klika v človeškem serci spi, se prikazuje dosti-
krat še preden so se otroci tega naučili od drugih. Podlaga, na katero je Ruso postavil svojo terditev, ko se ima pokorščina ovreči, je tedaj zoper naravo in napačna. Velika večina pedagogov se je tedaj spoznavši človeško naravo izrekla za to, da pokorščina mora biti in otroci so dolžni pokorni biti. Navedimo le nekatere. „Ako se v mladosti volja ne upogne, mora se pa serce v starosti potreti. Pokorščina je začetek vsake tudi državljanske kreposti, ker vsaka krepost izhaja iz tega, da se človek odpoveduje svojevoljnosti, svojevlavnosti in samopridnosti. (Demeter)“. K značajnosti pri otroku, posebno pri učenci, sliši pred vsem pokorščina. Ta je dvojna, prvič: pokorščina brez izjeme, drugič pa pokorščina, ker učitelj pametno ukazuje in dobro misli z otrokom. Pokorščina se lahko izpelje iz sile, potem je neomejena (absolutna), ali pa iz zaupanja, potem je prostovoljna.

Ta poslednja je zelo važna, una pa tudi sila potrebna, ker otroka pripravlja, ubogati pozneje postavi tudi taki, ki mu v državi ne bode dopadala. — Otroci morajo tedaj nekako biti pod postavo moranja. Ako se postava prelomi, manjka pokorščine, to pa zasluži kazen. „(Kant.)“
Otrok mora neprenehoma čutiti nadsilo odraščene in večkrat svojo nezmožnost. Na to se upira potrebna pokorščina. Ako se z otroci dosledno ravna, bodo otroci raje ubogali tega, ki je zmirom pri njih, kakor druge, ki so malokedaj pri njih. (Herbart). Odgoja more svoje veliko in težavno delo izveršiti le takrat, ako so ji v podlago dobre navade; najprej pa se mora mladina privaditi pokorščine, ki je prvi pogoj vsem navadam. Ako to vse povzamemo, lahko terdimo, da je pokorščina za dobro izrejo otrok neogiblivo potrebna; namen odgoje se doseže le takrat, kedar se otrok z voljo podverže naredbam svojih rejnikov.

(Konec.)

Nazor pri poduku.

Poduk je nazorljiv, ako se učni predmet tako razvija, da učenci tako rekoč gledajo, kako se ta začenja pred njihovimi dušnimi očmi. Od nazorliverga podučevanja se loči tako imenovan nazoren nauk, ki je učni predmet v elementarnem razredu, nazorljiv pa mora poduk povsod biti po vseh razredih in pri vsakem nauku. Konečni smoter poduku je,

da se jasni pojmovi razvijajo, a nazorljiv nauk pa ima ta namen, da se na podlagi nazora pojmovi razvijajo. Ko govorimo o nazoru, ne gre misliti samo na gledanje z očmi, marveč to pomeni še več, ker tudi to, kar spoznamo z drugimi čuti se imenuje nazor. Ako otrok z ušesi glas začuje, in se tega glasu zaveda in spominja, je to otroku nazorno ravno tako, kakor če bi mu kaj pred oči postavili, in bi potem otroka tega spominjali. (Tako Pestalozzi.)

Da spoznamo, je li nazorljivost pri nauku potrebna, oziroma koristna, pogledjmo kako se človeški duh po naravnih postavah razvija. Vsako podučevanje ni nič drugega, nego umetnost, da roko podajamo naravi, ki se sama želi razvijati in umestnost je v tem, da se otroku to, kar se mu ima utisniti, podaja v pravem razmerji in v soglasji z njegovimi uže razvitimi močmi.

Otrok je jednota duše in telesa in je zmožen razvijati se na duhu in telesu. Duh se mora razvijati, ker ima duša (anima, psyhe) v to potrebne zmožnosti, a te še spe, treba jih je zbuditi. To stori unanji svet, ki otroka obdaja, tukaj pa posredujejo čuti, ti so namreč dotoki, po katerih se unanji svet v duh pretaka in ga oplodi. Duh se zbudi, in življenje se prikaže s tem, da čutimo, da občutimo barvo, glas, terdobo, miloba i. t. d. Ako je to čutenje dovolj močno in dalje časa traja, se duša na to opozoruje, duh to spoznava in se pozneje o tem zaveda. Tako je pri otroku v njegovem duhu nastal obraz od kake unanje stvari. Duh pa za vse prikazni išče uzroka. Po opazevanji ali začutenji je nastala v duši podoba; duh pa je išče v tem, kar je zunaj njega. S tem je nazor doveršen, in ker se obrača na zunanje reči, je nazor zunanji! Notranji nazor, ki se ozira v notranjstvo, v duševno življenje, verši se ravno tako. Moči in lastnosti, ki so v duši skrite, se prikazujejo; ôna ve za razne premembe, jih hoče in čuti. To gibanje neposrednje občuti, in zopet v se nazaj obrača, od koder je prišlo. Tako duh opazuje svoje notranje bistvo, svoje stanje in delavnosti — notranji nazor.

Nazor je pervo, kar si duh pridobiva, globoko more v duši vkoreninjen biti, da je duhu mogoče, razvijati se dalje. To se zgodi tudi v resnici. Podoba, katero si je duh pridobil z nazorom, obtiči v duši, in ne zgine tudi potem ne, ako nazorovana stvar ni več navzočna. Duh si to lahko predstavlja, in nazora je postala predočba (pomisel). Od vsake reči, katero smo pazljivo ogledovali, tiči predočba v našem duhu. Pa le o tem, kar smo sami ogledovali, imamo jasne predočbe. Slepороjen ne more imeti predočbe o barvah, ali po rojstvu gluhi o glasih. Iz dobljenih predočb pa nastanejo s pomočjo tiste dušne moči, ki jo zovemo razum, zapopadki (pojmovi). Več predočeb se sestavi in primerja: bistvena, splošna znamenja se strinjajo v predočbi, in duh se zaveda splošne predstave. Razum tudi razsoja in sklepa. Kedar se dvoje zapopadkov ozira drug na drugega, narejajo se razsodbe, iz več razsodeb pa sklepovanje.

Nazor je tedaj korenina cveticami, ki se imajo razcvitati v človeškem duhu. Take cvetice so zapopadki, razsodbe in sklepi. Višji izdelki duha imajo v sebi nekaj duhovega, a vredni so le tedaj, ako jim je nazor v podlago in od njega zadobivajo svoje vsebje. Zapopadki brez nazora so votli, pravi „Kant“ in imajo kaj v sebi le tačas, ako od njega dobe vsebje in vsled tega pravo vrednost in vzdržnost. Tedaj imenuje Pestalozzi nazor neizogibljivo podlago vsega spoznanja, to se reče z drugimi besedami: vsako spoznanje mora izhajati iz nazora in se more nanj povračati. Učava, kakor je navadna, pravi „Bako“, podaja le ohleške in veje, lepe sicer a vendar brez korenin, rabljive strugarju, tesarju in drugim, a popolnoma nerabljive vertnarju, ki hoče drevje saditi. Ako ti je pri sercu, da vednosti tvojih učencih žive in z njimi rasejo, ne glej toliko na te odrezke od drevesa učenosti, skerbi pa pred vsem za to, da vzameš korenine nepoškodovane iz zemlje tako, da se jih tudi nekaj persti derži.“ Vsaka naravna učava se tedaj začenja z nazorom in postopa k pojmu. Nikar pa ne misli, da je opravljeno z kakim malim nazorom, duh potrebuje, da se razvije, mnogo nazora. Nazor in zopet nazor je prvi pogoj vsakemu temeljitemu izobraženju človeškega duha, nazor odpravi vsako votlo učenje, vsako blebetanje nerazumnjenih besed.

(Dalje prih.)

Dopisi in novice.

— V **Württembergu** se jim nič kaj ne mudi s tem, da bi šolo ločili od cerkve. Deželni zbor je končal obravnave o novi postavi za ljudske učitelje. Pravice imajo ljudski učitelji zelo enake državnim uradnikom, disciplinarna preiskava je vravnana ugodno učiteljem, denarni stan pri boleznih, pokojnina učiteljem, njih vdovam in sirotam precej radodarno; učiteljice sicer ne morejo stalnih služeb dobiti, a njih stanje je vravnano tako, da je upati naraščaja. Moderne želje, da bi se šola ločila od cerkve, da bi bili svetni nadzorniki namesto duhovnih, da bi se ločilo mežnarstvo od šole, so ostale neuslišane. Iz liberalne stranke se je oglasil poslanec rekoč, da njegova stranka noče, da bi se šola ločila od cerkve, taka ločitev je največ politiška z mota. Vsem se je videlo zgolj naravno, da v kraju nadzoruje duhoven šolo, višje nadzorstvo ima dvoje po veroizpovedanji ločenih konsistorij pod višjem nadzorstvom naučnega ministerstva; šolskih sester, ki uče v katoliških šolah, se ni nihče spomnil, ne katolikov ne protestantov, da se ognejo vsakega prepira. S tem bi bila kulturna borba odvernjena v Württembergu. Liberalci so boje spregledali, kakšen sad rode take postave na Pruskem. —

Kaj pa, da »zaostala deželna Württemberg«, ki misli shajati brez očitnega a tudi brez skritega kulturnega boja, ni merodajavna drugim deželam. Kaj nek razumo Švabi od politiških zmot!

— (**Zemljevidi Afrike, reka Congo, potovalec Stanlej**). Zemljevidi Afrike so skoraj vsako petletje drugačni, ker pogumni potovalci iščejo virov reke Nil in prepotujejo Afriko, da bi spoznali dosihmal neznane Afrike. — V sredi Afrike smo imeli na zemljevidih belo proggo z napisom »Neznane dežele«. No,

te neznane kraje je preiskoval Amerikanski potopisec D. Stanlej. Imel je s saboj 210 spremljevalcev črnih in nekaj belih in je potoval preko Afrike od vzhodnega obrežja in tako najdel, ne da bi to nameraval reko Congo. — Ta voda je bila znana sedaj samo v njenem doljnem teku, a Stanlej je rekel, do porečje te reke obsega 60.000 □milj, reka je dolga 650 nemških milj, na več krajih široka po 2 nemški milj, ob ustju pa plavna za vojne in kupčijske ladije. Obrežje je zelo obljudeno, v nekem kraju so imeli ljudje navadne reči iz slonove kosti! Reka Congo teče najprej proti severju še 2° nad ravnikom, potem se zavije na severo-zahod, a še le v spodnjem teku teče proti jugu. Ljudje ob obrežju so bili prijazni tam, kjer še niso nikoli videli tujcev, a ne zaupljivi in lokavi tam, kjer so se bili seznanili ali z Arabci kakor na severju ali na jugu s Portugizi. 8. avgusta je prišel v Embono na atlant. morji. Po reki se je vozil 9 mesecv in 500 nemških milj dalječ.

— **(Taka ura ne gre v žep).** V Londonu, največem, najbogatejšem in tudi najubožnejšem mestu na svetu je na hiši zborovanja ura s 4 cifernicami, ki imajo v premeru 22 čevljev. — Kazalec za minute se premakne v polminuti za 7 palcev. Ura gre 8 $\frac{1}{2}$ dni, bije pa le 7 $\frac{1}{2}$ dni, ko ura neha biti je znamenje, da ni navita. Kedar jo navijajo potrebujejo za to 2 uri časa. Nihalo je dolgo 15 čevljev; kolesa so iz vlitega železa, zvon na kateri ura bije je visok 8 čevljev, v premeru ima 9 čevljev in tehta 15 ton, kladivo, ki nanj bije, je težko 400 funtov. —

— **(Ali bodo ljudje kedaj prišli do severnega tečaja?)** To vprašanje je bilo uže večkrat sestavljeno; v severnem morju ob Evropi in Aziji so ljudje iskali pota v Indijo dotlej, da so se prepričali, da to ni mogoče, ali pri tem so najdlji »Spitzbergen« in mnogo drugih krajev. Prepričali so se tudi, da na ta način, kakor je bilo dosihmal navadno, ne bodo ljudje prišli daleč na sever, ker ob primernem letnem času pridejo ravno do ledenega morja, potem nastopi zima in kam potem? — Praktični Amerikani sedaj to skušajo drugače. Visoko na severju nad Grenlandijo pri 81° 44 min. hočejo napraviti naselbino ali štacijo za 50 mož, ti se imajo tam navaditi obnebja, in ob primernem letnem času skušati predreti s sanmi daleč na sever. — V treh letih pridejo pa drugi za njim, ako se tem ne bode posrečilo to podvzetje. 29 septembra pr. l. je prišla barka »Florence« (kapitan Tyson) iz Novega Londona že v Kumberlandski zaliv. — Pri Smithsund-u so najdlji premog, in to bi bilo za ekspedicijo na sever silo važno. Prihodnje leto mislijo odposlati še 1 barko v te kraje, in tam napraviti še jedno naselbino na Josip-Henrikovem nosu. — Pogumni so Amerikanci, ali bode pa mogoče preobladati naravo v teh krajih, je drugo vprašanje. —

— **Mesto Erzerum** nima menda kraja sebe enacega pod solncem. — Hiše tam so bolj podobne berlogom kakor hišam, a stavljene iz tega namena, da se more v njih prebivati tudi ob velikem mrazu, ker druge kurjave tam nimajo, kakor posušen in s slamo zgoščen kravjek, ki je stlačen, nekako šoti podoben. Streh prav za prav hiše nimajo. Kakšno gradivo bi bila namreč dosti terpežno pri zimskem mrazu, na tem kraju, ki je 1965 mtr. nad morjem? Vsa poslopja tudi hlevi so pokriti s tramovi v vodoravni meri, nad temi so deske, ki so nasute s perstjo. Po letu so prav lepa sprehajališca po strehah, okolice z visocimi gorami, je prav lepo viditi. Po boljših hišah so stopnice na streho. Tudi je šega, da ob vročem letnem času postelje preneso na strehe. Kakor na kmetih pred hišo, tako sede Erzerumovci po obedu na strehah. A čisto drugačno je pa življenje po zimi. Mesto je tačas v pravem pomenu besede pokopano v snegu in ledu. Še celo po mestnih ulicah je težko občevati.

Z okolico, vzlasti z vasi ob izviru Eufrata je pretergano vse občevanje. Tedaj je v mestu navadno, preskerbeti se z živežem za zimo. Vsega potrebnega si pripravijo za zimo več, kakor sicer drugej. Nakoljejo ovac in perutnine, meso zakopljejo po vertih v sneg. Ravno tako delajo z zelenjavo. In tako prežive zimo dobro, še bolje kakor drugej po Turčiji. Gostoljubje Erzeruma je dobro znano, ravno tako njega izverstna kuha.

N. Z.

— **Obdarovanje** ubogih otrok ob zimskem času je prišlo po Kranjskem še precej v navado, v ta namen napravljajo veselice; čisti dohodki se obračajo v imenovani namen. — V Kerškem so nabrali za obleko šolskih otrok 126 gl. in zato nakupili 17 parov čovljev, 5 parov hlač in 6 sukenj dečkom, 20 krilov deklicam. Žensko obleko so izdelale nekaj gospe nekaj večje učenke pod navdom učiteljic.

— **V varuštvu malih otrok** je bilo 28. decembra p. l. 139 otrok obdarovanih s zimsko obleko; komadov za obleko je bilo 786, za 60 otrok, ki dobivajo tam hrano je bilo pripravljenih še 60 parov čovljev. Predstojnica temu zavodu je gsp. Antonija pl. Codelli, podpirajo ta zavod druge gospe varuhinje (Schutzfrauen), in sicer dobrotniki, med temi Ljubljanska hranilnica s 150 gl. Bog plačaj!

— **Vabilo v družbo sv. Mohora za l. 1878.** Po odborovem sklepu so udom družbe sv. Mohora prihodnje leto namenjene sledeče knjige: 1. „**Slovenski Goffine**“ — t. j. razlaganje beril in evangelj ob nedeljah, ob Gospodovih in Marijinih praznikih, ob godovih svetnikov in svetnic božjih in ob raznih drugih cerkvenih priložnostih z dotičnimi krščanskimi nauki. Po malokteri knjigi so družbeniki toliko popraševali, kakor ravno po: »Slov. Goffine-tu«; zato si je odbor v svesti, da bode z izdavanjem tega dela ustregel občni želji. Knjiga bode obsegala 56 tiskanih pol; razdeljena je v štiri snopiče, vsak v obsegu 14 tiskanih pol, tako, da bodo udje v štirih letih dobili celo knjigo v roke. Č. g. pisatelj L. Ferčnik, dekan v Žabnicah, kateri je na odborovo prošnjo priredbo knjige prevzel, osnove dosedanjega »slov. Goffine-ta« bistveno ni spremenil, vendar pa je razlago in nauke vse skozi popravil in razširil. 2. „**Potovanje v Rim.**“ Spisal Jakob Gomilšak, pridigar pri sv. Antonu v Trstu. »Namen te knjige — pravi gosp. pisatelj — je, družbenike podučevati o glavnem in najimnitnišem mestu krščanskega sveta, pomnožiti spoštljivosti do »svetega mesta Rima« in ude potrditi v zvestobi in vdanosti do katoliške Cerkve«. Potopis bode obsegal 10 tiskanih pol. 3. „**Občna zgodovina.**“ Spisuje gosp. profesor Josip Staré. Peti snopič, v obsegu 10 tiskanih pol, pripoveduje dogodbe srednjega veka do konca križarskih vojsk. 4. „**Umni sadjerejec.**“ Poduk, kako sadje pridelovati in ohranjovati, sadna drevesa in sadje spoznavljati in razločevati; spisal g. Franc Kuralt, profesor na slov. kmetijski šoli v Gorici. Poduku bode vrstjenih 52 podob. 5. „**Slovenske večernice**“, XXXIV. zvezek v obsegu 8 tiskanih pol bode donasal obdarovane povesti, životopise, pesmi in druge kratkočasne spise. 6. „**Koledar za leto 1878**“ z imenikom vseh udov in raznovrstnim podučnim berilom v obsegu 13 tiskanih pol. Poverjenikom, ki naberó v svoji fari 50 ali več udov, se bode razun naročenih knjig poslalo po vrhu primerno število družbinih bukev iz prejšnjih let, da jih po svoji razsodbi razdeli ali šolam, ali farnim bukvarnicam, kakemu društvu ali drugim podobnim zavodom.

— **Pučke Novine**, časopis za gospodarstvo, obrt i narod, izhajajo vsako saboto zjutraj, stoje za celo leto 4 for., po pošti poslane 4 for. 60 novč. Novine izhajajo že drugo leto in prinašajo sestavke o gospodarstvu, poučno in zabavno

berilo, ozirajo se na šolstvo, ter donašajo dopise iz raznih krajev i domače vesti, novice iz svetovnega prizorišča, ter poslednjič premembe pri vradih, pri učiteljstvu, izvadke iz službenih oglasov. Novine so dobro sredstvo tistim, kateri se žele upoznati s hrvaškim jezikom i sploh s hrvaškimi razmerami, ker Novine vse to verno, resnično in redoma objavljajo. Slovenci berite in prepričajte se! P. N. izhajajo v Zagrebu v Mučnjak i Senflebenovi knjižari.

— **Zora**, časopis zabavi in poduki nastopa letos svoj šesti tečaj. Program listu ostane nespremenjen, vendar hoče, kar se tiče podučne strani nekoliko več zanimanja obračati na npravne in nekaj tudi na gmotne potrebnosti našega naroda. Ne načert, temveč poudarek bode v dosedanjem načertu samo za spoznanje različen. In še na eno stran hoče »Zora« posebno biti pozorna: na pravilnost slovenskega jezika. — V stvarih, pravi »Zora« znamo za razpotja, v osebah ne znamo različja ali pa celó kake si bodi merzkosti. Zora stoji na leto redoma po 4 forinte, izjemoma po 3 forinte in vzhaja dvakrat na mesec v J. M. Pajkovi tiskarni v Mariboru.

— **Zavetišče za dečke** (Knabenasil) je imelo slovesnost božičnega drevesa 27. p. m. v Alojznici. Navzoči so bili tudi milostljivi knezoškof dr. J. Pogačar, in sicer obilo ljudstva. Zavetišče je jedna izmed najboljših naprav, kar se jih je v najnovejšem času vstanovilo v Ljubljani. Notri dobiva 42 otrok opoldne hrano in malo južino, zastopana je tam ljudska šola, srednje šole, učiteljske. Otroci prišedši iz šole se tam pripravljajo za nauk, o prostih dneh pa so skoraj ves dan v zavetišču pod nadzorstvom usmiljenih sestrah. Podučuje tam tudi o. Adolf Majer, nekaj pa veči manjše verdevajo. Poglavitna oseba, duša vsega, je vradnik pri računstvu, g. pl. Lašan, Nemeč po rodu, skerben oče dečkom v zavetišču. Nad tem gospodom se vidi, da kerščanska ljubezen vse stori in vse premore in pred takimi osebami, pred takimi Nemci, prav radi klobuk iz glave vzamemo.

— **Katoliška rokodelska družba** je imela svojo božičnico na novega leta dan. Družba pod vodstvom g. Gnezde (Vončina II.) veselo cvete in napreduje. Rokodelčici pa so imeli svojo božičnico na sv. treh Kraljev dan v sobah rokodelske družbe. Še cez 70 fantičev rokodelskega stanu se shaja ob nedeljah v dvoranah rokodelske družbe, več gospodov pa jih podučuje v raznih jim potrebnih strokah. Blage duše so jim tudi letos preskerbele lepih darov, ki so bili ta dan razdeljeni. Verstili so se ta večer govori, igra dveh fantičev na gosli, petje spremljano z goslimi in fisharmoniko. Msg. Jeran je po prvi božični pesem govoril tehtne besede prihodnjim obertnikom. — Zadovoljni so se razšli dečki in občinstvo, ter vošili napravi dober vspeh. — Včasih vsega tega ni bilo, mi poreče marsikdo, sedaj pa imamo to in uno naprave za mladino, pa je svet čedalje bolj spriden. Poslušaj, dragi moj, oprav zarad tega moramo storiti, kar je v naši moči, da bi bilo bolje. Po družinah kerščansko življenje hira; naš čas je izvanreden, potrebuje izvanrednih sredstev, da se ohrani še to, kar je zdravega in čerstega. Same tožbe ne pomagajo nič, delati je treba, tam kjer je prilika.

Premembe pri učiteljstvu.

Na Kranjskem. Kranjski deželni odbor je priterdil, da ima postati drugi učitelj na Verhniki g. France Stojec, dosihdob v Kranjski gori. G. Janez Bohinc iz Police zač. v Šent-Vid pri Zatični. G. Maks Ivanetič iz Roba v Dobrepolje, a ne na Polico. — † G. Anton Kunšič, nadučitelj v Litiji, je umerl 6. t. m. N. v m. p.!